

1.A chemie

- Nastudujte 1. část k tématu chemická kinetika
- kdyby vám nebylo něco jasné, ozvěte se na email: napravnik@gop.pilsedu.cz

Kinetika chemických reakcí

Reakční kinetika studuje časový průběh chemických rcí (rychlost) a zabývá se faktory, které tuto rychlost ovlivňují.

Dále také objasňuje mechanismus chem. rce.

Reakční kinetika

mikrosvěta

Nauka o reakčním
mechanismu

makrosvěta

Formální reakční
kinetika:

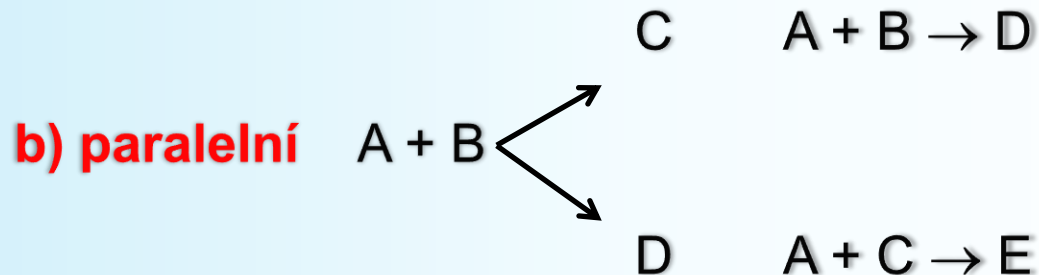
- popisuje časový průběh rčí
- zavádí a definuje: ***rychlost reakce***
- vysvětluje závislost rychlosti chemické rce na reakčních podmínkách

Rozdělení reakcí

- 1. izolované – probíhají v soustavě samy
- 2. simultánní - probíhají v soustavě současně

ve stejném okamžiku vznikají z reaktantů produkty a z produktů reaktanty

společné reaktanty, různé produkty (alespoň z části)

produkt se stává reaktantem následující reakce

Reakční kinetika

Reakční mechanismy

- Z hlediska mikrosvětla lze na rci nahlížet, jako na sérii srážek doprovázenou zánikem původních a vznikem nových vazeb.
- Mechanismus rce popisují v zásadě dvě teorie:
  - 1. Teorie aktivních srážek (TAS)**
  - 2. Teorie aktivovaného komplexu (TAK)**

Reakční kinetika

Reakční mechanismy

1. Teorie aktivních srážek (TAS)

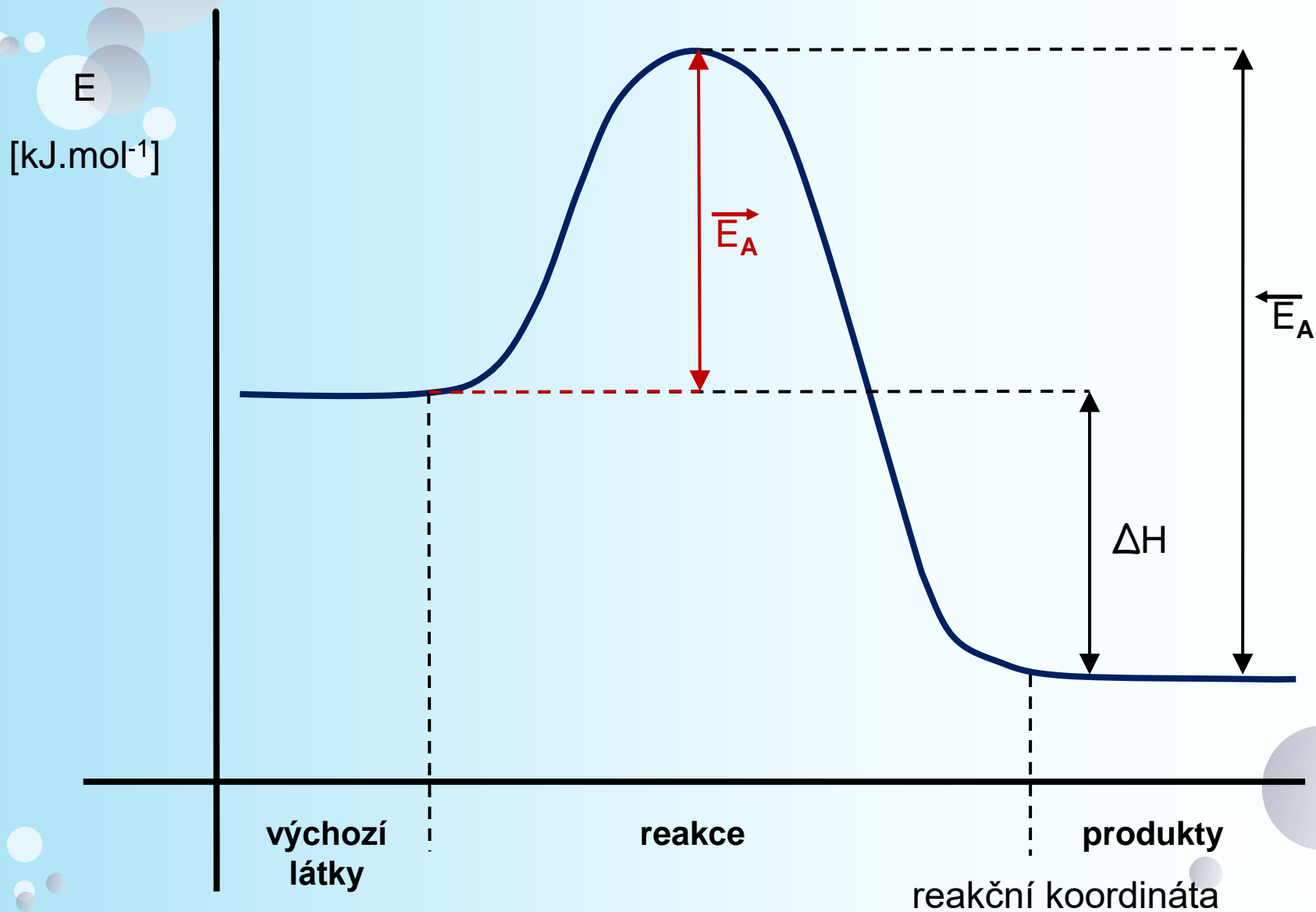
➤ vychází z předpokladů:

I. Srážka molekul je pro rci nezbytná.

II. Kolidující částice musí mít dostatečnou energii.

- musí dojít ke zrušení původních vazeb
→ spotřeba energie
- minimální kinetická energie částic pro účinnou srážku = **aktivační energie E_A**

- grafické znázornění změn energie v průběhu chemické reakce:

Reakční kinetika

Reakční mechanismy

1. Teorie aktivních srážek (TAS)

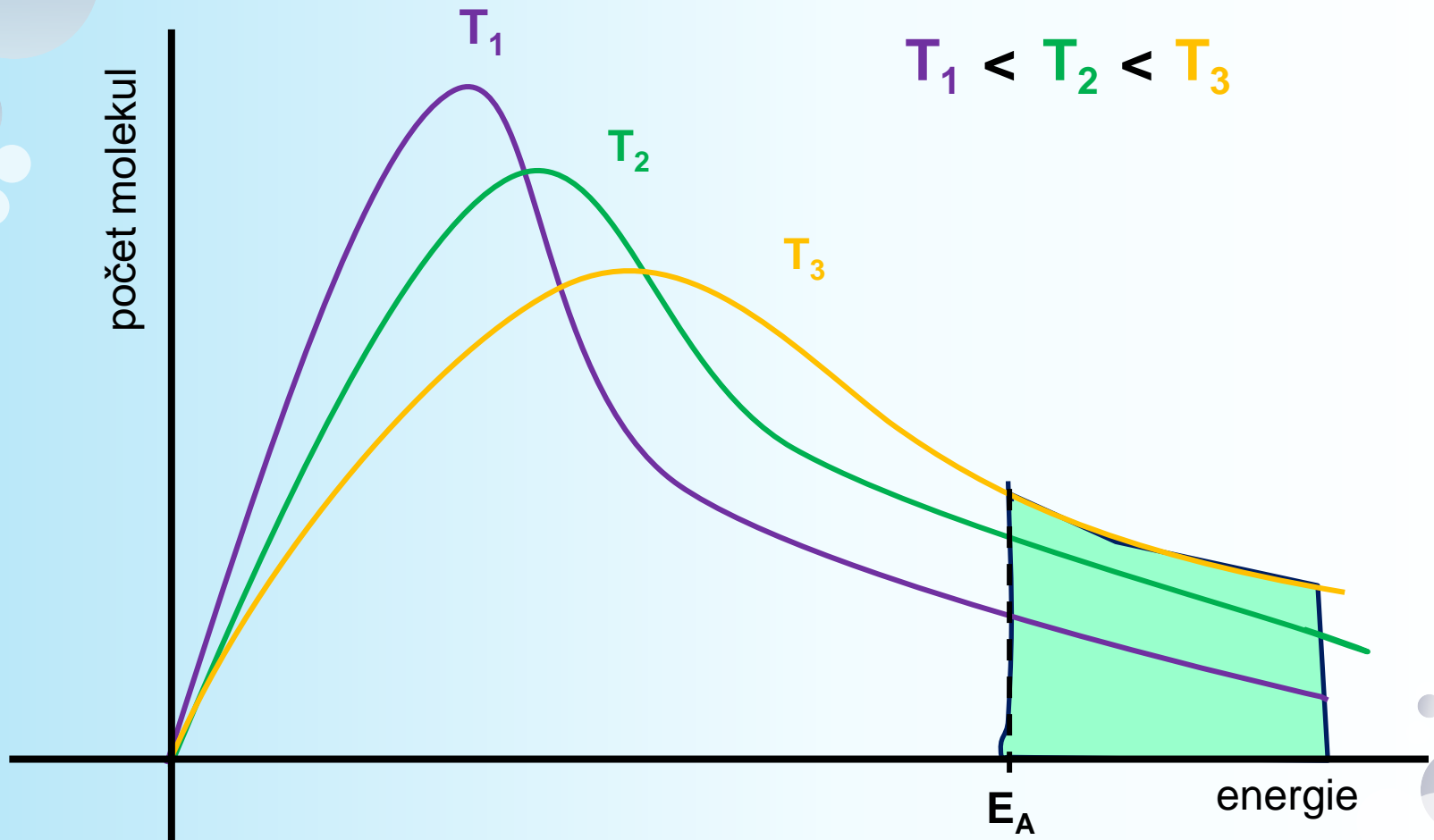
➤ vychází z předpokladů:

I. Srážka molekul je pro rci nezbytná.

II. Kolidující částice musí mít dostatečnou energii.

- musí dojít ke zrušení původních vazeb
→ spotřeba energie
- minimální energie částic pro účinnou srážku
= **aktivační energie E_A**
- vnitřní energii částic lze ovlivnit dodáním energie ve formě tepla

- rozložení energií molekul v závislosti na teplotě:

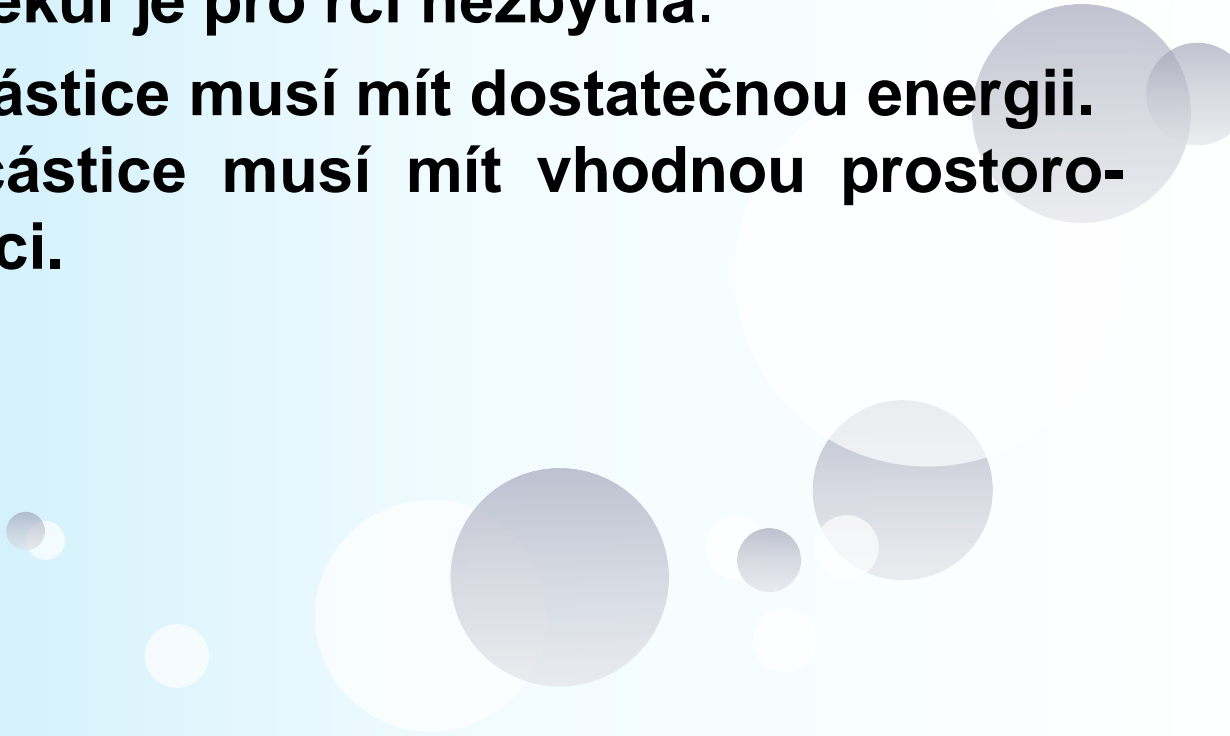
→ Počet efektivních srážek v systému roste s rostoucí teplotou systému.

Reakční kinetika

Reakční mechanismy

1. Teorie aktivních srážek (TAS)

➤ vychází z předpokladů:

- I. Srážka molekul je pro rci nezbytná.
  - II. Kolidující částice musí mít dostatečnou energii.
  - III. Kolidující částice musí mít vhodnou prostorovou orientaci.
-

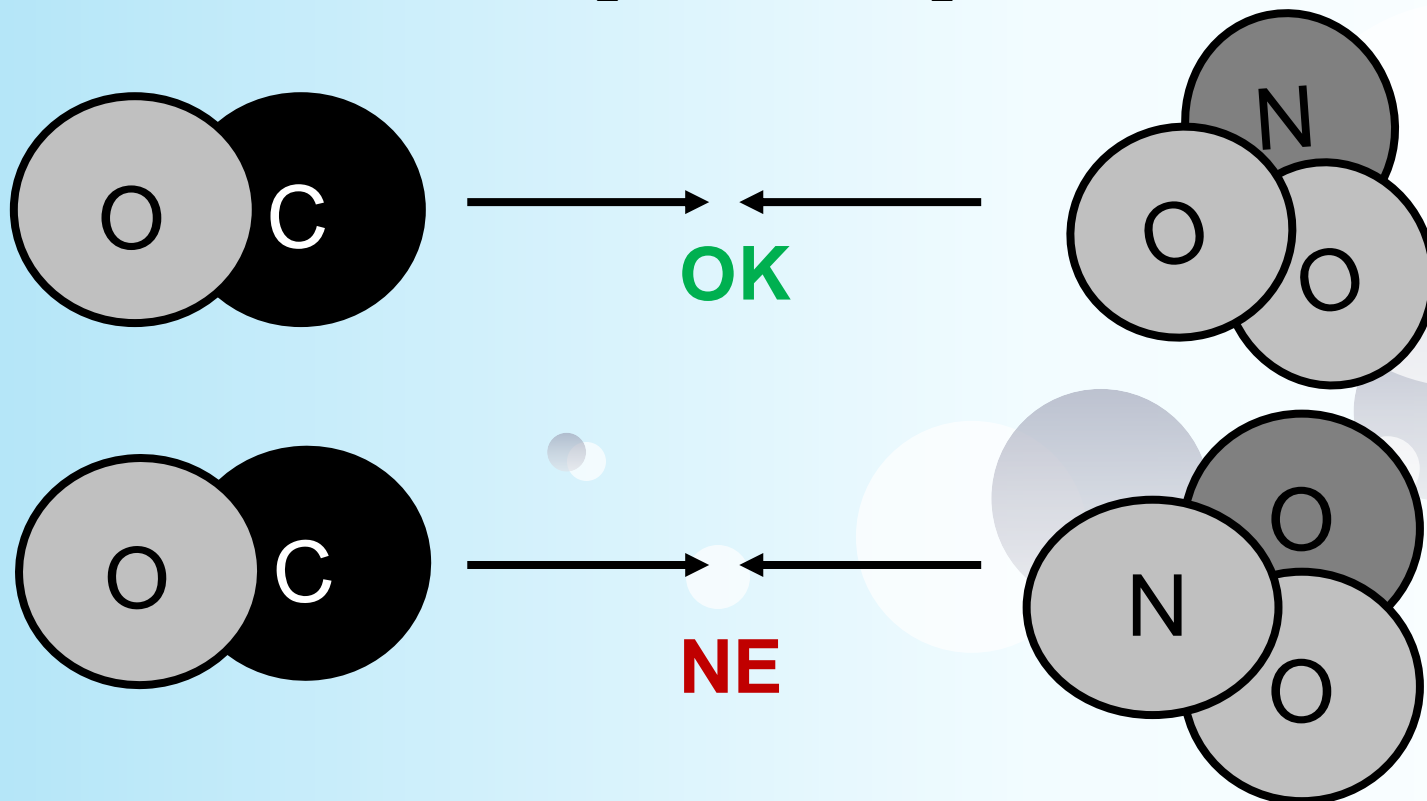
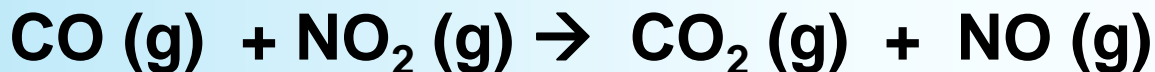
Reakční kinetika

Reakční mechanismy

1. Teorie aktivních srážek (TAS)

➤ vychází z předpokladů:

III. Kolidující částice musí mít vhodnou prostoro-
vou orientaci.

Reakční kinetika

Reakční mechanismy

2. Teorie aktivovaného komplexu (TAK)

➤ respektuje postupné změny vazebných poměrů při přechodu od výchozích látek k produktům

➤ Předpoklad:

Během rce existuje mechanismus, který pomáhá snižovat $E_A \rightarrow$ tímto mechanismem může být vznik, tzv.

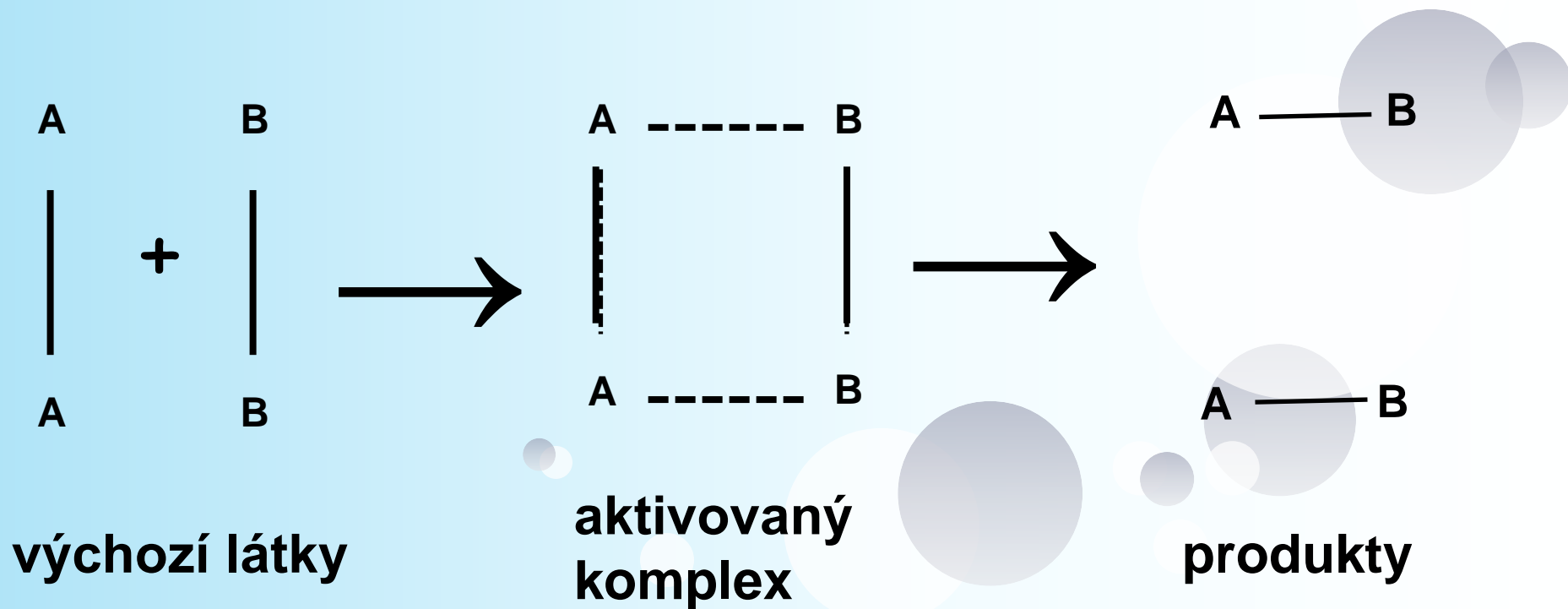
AKTIVOVANÉHO KOMPLEXU

Reakční kinetika

Reakční mechanismy

2. Teorie aktivovaného komplexu (TAK)

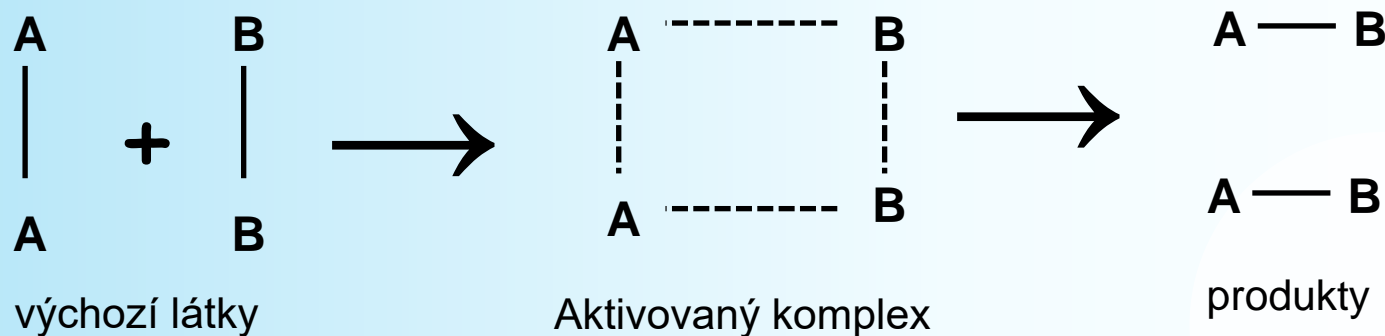
➤ VZNIK **AKTIVOVANÉHO KOMPLEXU:**

Reakční kinetika

Reakční mechanismy

2. Teorie aktivovaného komplexu (TAK)

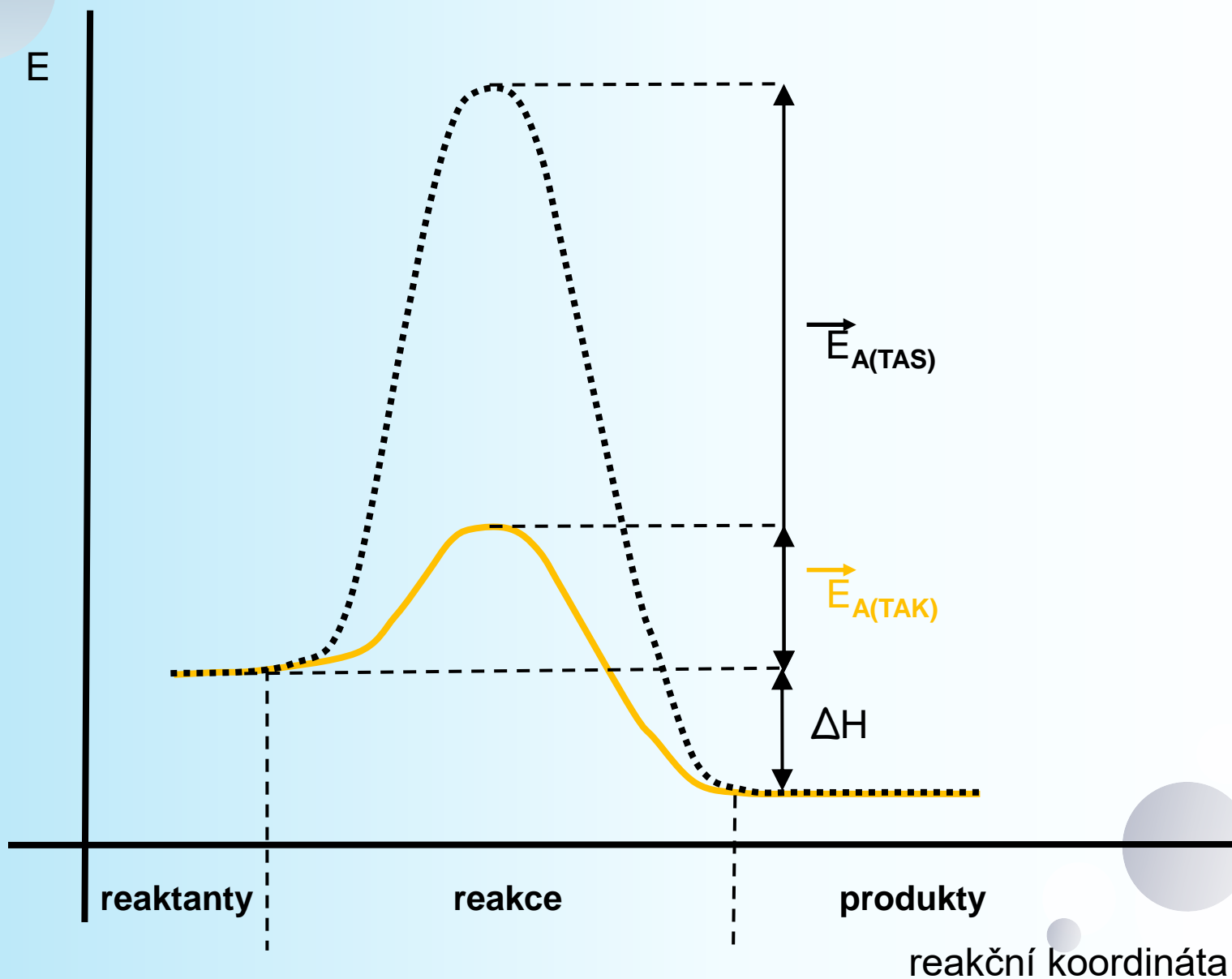

- oslabení starých vazeb → spotřeba energie
- tvorba vazeb nových → uvolnění energie

**probíhá
současně**

→ U TAK je energetická bilance vyjádřena prostřednictvím E_A příznivější a také bližší skutečnosti než u TAS.

- změny E soustavy v průběhu chem. rce vyjádřena pomocí TAS a TAK

ΔH (reakční teplo) je v obou teoriích stejné - nezávisí na cestě